III.

(Pripremni akti)

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

MIŠLJENJE EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE

od 26. travnja 2023.

o prijedlogu uredbe o izmjeni uredbi (EU) br. 648/2012, (EU) br. 575/2013 i (EU) br. 2017/1131 u pogledu prekomjernih izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja i poboljšanju učinkovitosti klirinških tržišta u Uniji i prijedlogu direktive o izmjeni direktiva 2009/65/EU, 2013/36/EU i (EU) 2019/2034 u pogledu tretmana koncentracijskog rizika prema središnjim drugim ugovornim stranama i rizika druge ugovorne strane za transakcije izvedenicama čije se poravnanje obavlja centralno

(CON/2023/11)

(2023/C 204/03)

Uvod i pravna osnova

Europska središnja banka primila je 31. siječnja 2023. i 6. veljače 2023. zahtjeve Vijeća Europske unije, odnosno Europskog parlamenta za mišljenje o prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredbi (EU) 648/2012, (EU) 575/2013 i (EU) 2017/1131 u pogledu mjera za smanjenje prekomjernih izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja i poboljšanju učinkovitosti klirinških tržišta u Uniji ([1]) (dalje u tekstu: „prijedlog uredbe") i o prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2009/65/EU, 2013/36/EU i (EU) 2019/2034 u pogledu tretmana koncentracijskog rizika prema središnjim drugim ugovornim stranama i rizika druge ugovorne strane za transakcije izvedenicama čije se poravnanje provodi centralno ([2]) (dalje u tekstu: „prijedlog direktive").

Nadležnost ESB-a za davanje mišljenja utemeljena je na članku 127. stavku 4. i članku 282. stavku 5. Ugovora o funkcioniranju Europske unije jer prijedlog uredbe i prijedlog direktive sadržavaju odredbe koje utječu na: (1) osnovne zadaće Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) u pogledu definiranja i provođenja monetarne politike i promicanja nesmetanog funkcioniranja platnih sustava u skladu s prvom i četvrtom alinejom članka 127. stavka 2. Ugovora; (2) zadaću ESSB-a da pridonosi nesmetanom vođenju politika nadležnih tijela koje se odnose na bonitetni nadzor kreditnih institucija i na stabilnost financijskog sustava u skladu s člankom 127. stavkom 5. Ugovora; i (3) zadaće dodijeljene ESB-u koji se odnose na bonitetni nadzor kreditnih institucija. Upravno vijeće donijelo je ovo mišljenje u skladu s prvom rečenicom članka 17. stavka 5. Poslovnika Europske središnje banke.

Opće napomene

ESB podupire paket koji je predložila Europska komisija, a čiji je cilj jačanje središnjeg klirinškog sustava Unije uvođenjem ciljanih poboljšanja regulatornog okvira. ESB se slaže da su otporne i dobro razvijene središnje druge ugovorne strane ključne za dobro funkcioniranje unije tržišta kapitala.

Kao prvo, ESB pozdravlja predložene korake za poboljšanje sigurnosti i otpornosti središnjeg kliringa u EU-u jačanjem suradnje među tijelima i, s obzirom na razvoj financijskih rizika, ažuriranjem bonitetnih zahtjeva za središnje druge ugovorne strane i izloženosti banaka prema središnjim drugim ugovornim stranama. Kao drugo, ESB podupire predložene mjere za pojednostavljenje nadzornih postupaka središnjih drugih ugovornih strana kako bi se središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a omogućilo da brže reagiraju na nova tržišna kretanja. Kao treće, ESB se slaže s potrebom za dodatnim mjerama za smanjenje prekomjernih izloženosti klijenata i članova sustava poravnanja iz EU-a prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja kako bi se ograničili potencijalni rizici izvan potpune kontrole tijela Unije.

([1]) COM(2022) 697 final.
([2]) COM(2022) 698 final.

Iz perspektive Eurosustava kao središnje banke izdanja ključni su pouzdani mehanizmi kojima se osigurava sigurnost i učinkovitost središnjeg kliringa Unije. Poremećaji kod središnje druge ugovorne strane sa znatnim poslovanjem nominiranim u eurima mogli bi negativno utjecati na likvidnosnu poziciju kreditnih institucija iz europodručja i neometano funkcioniranje platnih sustava, što podrazumijeva rizike za učinkovit prijenos monetarne politike i, u konačnici, za postizanje glavnog cilja Eurosustava održavanja stabilnosti cijena ([3]). Snažan središnji klirinški sustav u Uniji važan je i za jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM) zbog veličine izloženosti kreditnih institucija pod nadzorom SSM-a prema središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a.

Posebne napomene

1. ***Jačanje suradnje među tijelima***

ESB podupire predloženo jačanje suradnje među tijelima na razini Unije i proširenu ulogu Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) u poticanju konvergencije nadzora, posebno glasovanjem i davanjem mišljenja o nadzornim pitanjima te koordinacijom u kriznim situacijama. ESB smatra da je to korak u pravom smjeru jer se njime jača nadzor središnjeg kliringa na razini Unije, uzimajući u obzir rast kapaciteta za kliring unutar Unije i povezani rizik s prekograničnom dimenzijom. Važnost i složenost središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a, za koje se očekuje da će se povećati provedbom zahtjeva za aktivne račune, kao i međusobna povezanost središnjih drugih ugovornih strana sa značajnim kreditnim institucijama kao njihovim klirinškim članovima, zahtijevaju snažniji nadzor na razini Unije i potrebu za upravljanjem mogućim prelijevanjem sistemskog rizika u nekoliko država članica.

1.1 *Kolegiji*

1.1.1 Kontinuirano sudjelovanje kolegija: mišljenja i godišnji postupak preispitivanja

Okvir kolegija, uspostavljen u skladu s Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) (dalje u tekstu: „uredba o infrastrukturi europskog tržišta”, „EMIR”), pokazao se učinkovitim načinom za rješavanje posebnih izazova središnjeg kliringa koji proizlaze iz izraženih prekograničnih i međusektorskih posljedica rizika središnjih drugih ugovornih strana. Kolegiji tijelima iz različitih jurisdikcija i s različitim mandatima omogućavaju razmjenu informacija, pružanje informacija i izražavanje zabrinutosti u pogledu pristupa upravljanju rizicima i raspona usluga središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a. Kolegiji trenutačno izdaju mišljenja o, među ostalim, izdavanju odobrenja središnjim drugim ugovornim stranama, proširenju aktivnosti i usluga središnjih drugih ugovornih strana te znatnim promjenama modela. Međutim, odgovori u pogledu upravljanja rizicima središnjih drugih ugovornih strana na razvoj tržišnih kretanja i rizika trenutačno se ne preispituju u službenim postupcima kolegija, osim ako te mjere središnjih drugih ugovornih strana podrazumijevaju znatnu promjenu aktivnosti ili modela rizika.

U cilju kontinuiranog jačanja uključenosti kolegija, ESB u potpunosti podržava prijedlog Komisije da nadležno tijelo svake središnje druge ugovorne strane podnosi kolegiju, barem jednom godišnje, sveobuhvatno izvješće u kojem se preispituje usklađenost središnje druge ugovorne strane s odredbama EMIR-a i ocjenjuju rizici kojima je izložena središnja druga ugovorna strana ([5]). ESB pozdravlja prijedlog Komisije da se od kolegija zahtijeva izdavanje dodatnih mišljenja o ključnim nadzornim odlukama, primjerice o izvješćima o preispitivanju i ocjeni središnje druge ugovorne strane, zahtjevima za iznose nadoknade i mogućim oduzimanjima odobrenja za rad ([6]).

([3]) Vidjeti Opće napomene iz Mišljenja CON/2017/39 Europske središnje banke od 4. listopada 2017. o prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 1095/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 u pogledu postupaka i tijela uključenih u izdavanje odobrenja za rad središnjim drugim ugovornim stranama i zahtjeva za priznavanje središnjih drugih ugovornih strana trećih zemalja (SL C 385, 15.11.2017., str. 3.). Sva mišljenja ESB-a dostupna su na mrežnim stranicama EUR-Lex.

([4]) Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjim drugim ugovornim stranama i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

([5]) Vidjeti članak 1. točku 16.b prijedloga uredbe.

([6]) Vidjeti članak 1. točku 12. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.b stavak 1. točka (b).

U skladu s predloženim okvirom, mišljenja kolegija, uz suglasnost ili neslaganje s određenim nadzornim odlukama, mogu uključivati i uvjete i preporuke koje kolegij smatra potrebnima za ublažavanje svih nedostataka u upravljanju rizicima središnje druge ugovorne strane ([7]). ESB pozdravlja prijedlog uredbu jer se njime omogućava članovima kolegija da navedu razmatranja na kojima se temelje njihovi glasovi te da obznane preostale razloge za zabrinutost. Kako bi se dodatno unaprijedio postupak glasovanja, članove kolegija trebalo bi poticati da daju obrazloženje pri glasovanju u postupku donošenja mišljenja kolegija kako bi se nadležnom tijelu središnje druge ugovorne strane omogućilo da u mišljenju kolegija ima više koristi od različitih stajališta članova kolegija. Konačno, ESB podupire predloženu obvezu nadležnog tijela središnje druge ugovorne strane da navede razloge i u svojoj odluci detaljno objasni sva značajna odstupanja od mišljenja kolegija ([8]). ESB smatra da će se tim predloženim mjerama povećati kontinuirano sudjelovanje kolegija i pomoći da se osigura da nadzor središnjih drugih ugovornih strana podupire učinkovitu suradnju sa svim relevantnim tijelima i koristi od njih.

ESB podržava odredbu u prijedlogu uredbe prema kojoj bi članovi kolegija trebali pružiti više informacija o provedbi godišnjeg postupka preispitivanja te predlaže da se taj doprinos ne ograniči samo na utvrđivanje učestalosti i opsega godišnjeg preispitivanja, već da se njime obuhvati i sadržajni nadzorni fokus tog preispitivanja.

1.1.2 Suradnja u zajedničkim nadzornim timovima

ESB u potpunosti podupire namjeru na kojoj se temelji prijedlog za uvođenje zajedničkih nadzornih timova u nadzor središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a koje imaju odobrenje za rad. Jačanje sudjelovanja članova kolegija u postupku kontinuiranog nadzora, posebno u pogledu preispitivanja primjene postupaka neisticanja prigovora, nadzora na licu mjesta i u kontekstu godišnjeg postupka preispitivanja, korak je prema jačanju nadzora na razini Unije. To će članovima kolegija pomoći da steknu dublje zajedničko razumijevanje ključnih kretanja koja utječu na rizike i upravljanje rizicima središnjih drugih ugovornih strana, čime će se povećati učinkovitost i djelotvornost dijaloga između nadležnih tijela središnjih drugih ugovornih strana i članova kolegija diljem Unije. Time će se omogućiti i udruživanje resursa nadležnih tijela središnjih drugih ugovornih strana i kolegija, čime će se dodatno pridonijeti troškovnoj učinkovitosti nadzora središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a u korist nacionalnih nadležnih tijela i članova kolegija.

Međutim, ESB smatra da u tu svrhu nije potrebno osnivanje novog nadzornog tijela jer bi to moglo dovesti do veće institucionalne složenosti. Kako bi se osigurala proporcionalnost, ESB predlaže oslanjanje na postojeću suradnju unutar okvira kolegija. U tom smislu ESB predlaže da se predviđene zadaće zajedničkih nadzornih timova dodijele kolegiju kao zajedničke nadzorne aktivnosti, uz sudjelovanje članova kolegija na dobrovoljnoj osnovi u skladu s načelom „bez prisile, bez zabrane”. U slučaju da nijedan član kolegija dobrovoljno ne sudjeluje u zajedničkoj nadzornoj aktivnosti zajedno s nadležnim tijelom, to podrazumijeva da nadležno tijelo samo preuzima tu zadaću.

Kako bi se zajedničke nadzorne aktivnosti uključile u postojeće djelovanje kolegija, ESB predlaže da se u izvješće nadležnih tijela središnjih drugih ugovornih strana o godišnjem postupku preispitivanja doda dodatni element ([9]), odnosno plan zajedničkih nadzornih aktivnosti tijekom predstojećeg godišnjeg razdoblja preispitivanja.

Osim zadaća zajedničkih nadzornih timova na temelju prijedloga uredbe, ESB predlaže i zajedničke nadzorne aktivnosti u pogledu pružanja informacija za postupak neisticanja prigovora koji se odnosi na odobrenje promjena modela iznosa nadoknade središnje druge ugovorne strane, kao i na provedbu godišnjeg preispitivanja i ocjene koje provodi nadležno tijelo središnje druge ugovorne strane iz EU-a ([10]). Zajedničke nadzorne aktivnosti trebale bi uključivati i moguće radne vježbe kao dodatni alat za kooperativne procjene rizika i postupaka upravljanja rizicima središnje druge ugovorne strane. Kako bi se omogućilo djelotvorno sudjelovanje svih tijela, uključujući kolegij, u postupcima neisticanja prigovora, ESB predlaže produljenje odgovarajućeg vremenskog okvira procjene (vidjeti odlomak 3.2. u nastavku).

([7]) Vidjeti članak 1. točku 12. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.b stavak 2. točka (c).
([8]) Vidjeti članak 1. točku 12. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.b stavak 3.
([9]) Vidjeti članak 1. točku 16. prijedloga uredbe.
([10]) Vidjeti članak 1. točku 16. prijedloga uredbe kojim se izmjenjuje članak 21. EMIR-a.

Kako bi se očuvala fleksibilnost za moguće zajedničke nadzorne aktivnosti s obzirom na *ad hoc* zabrinutosti u pogledu nadzora koje bi se mogle pojaviti, trebalo bi biti moguće proširiti zajedničke nadzorne aktivnosti na područja koja nisu predviđena u trenutku prethodnog godišnjeg preispitivanja. U tom kontekstu ESB pozdravlja mogućnost da nadležna tijela središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a zatraže pomoć pri nadzoru koji je u tijeku ([11]) u skladu s načelom „bez prisile, bez zabrane".

Ako se uspostave zajednički nadzorni timovi, kako je utvrđeno u prijedlogu Komisije, ESB bi podržao sudjelovanje relevantnih nadzornih tijela članova sustava poravnanja u zajedničkim nadzornim timovima, s obzirom na važnost povezanosti članova sustava poravnanja i središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a te relevantnih središnjih banaka izdanja i nadzornih tijela, s obzirom na njihovu širu sistemsku perspektivu o upravljanju rizicima središnjih drugih ugovornih strana.

1.2 *Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala*

1.2.1 Uloga ESMA-e u poticanju konvergencije nadzora i smanjenja prekograničnog rizika

Za dobro funkcioniranje unije tržišta kapitala potrebne su dobro usklađene prakse pri nadzoru središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a. U cilju daljnjeg promicanja konvergencije nadzora i dosljedne primjene EMIR-a u svim središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a, ESB podupire prijedloge za jačanje uloge ESMA-e kao jednog od europskih nadzornih tijela. Konkretno, ESMA bi trebala imati pravo glasa u kolegijima i davati mišljenja o nacrtima nadzornih odluka koje se odnose na godišnje preispitivanje i ocjenu, zahtjeve za iznose nadoknade i oduzimanje odobrenja za rad. ESB također podupire predloženi postupak za mišljenja ESMA-e upućena nadležnom tijelu središnje druge ugovorne strane iz EU-a ([12]). To je u potpunosti u skladu s horizontalnim sudjelovanjem ESMA-e u svim kolegijima i njezinom jedinstvenom i važnom ulogom u promicanju dosljedne procjene zajedničkih pitanja među kolegijima.

1.2.2 Prekogranična koordinacija u kriznim situacijama

ESB se slaže da postoji potreba za jačanjem okvira Unije za koordinaciju među relevantnim tijelima u slučaju stresnih situacija koje utječu ili bi mogle utjecati na središnje druge ugovorne strane iz EU-a ili općenito na tržišta na kojima se obavlja središnje poravnanje. To je ključno kako bi se u ranoj fazi utvrdili i riješili rizici zaraze na razini Unije koji proizlaze iz stresnih situacija kod pojedinačnih središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a te kako bi se na takve hitne situacije diljem Unije postigao dobro koordiniran odgovor na razini Unije. Konkretniji okvir za izvanredne situacije pomoći će u pojašnjavanju očekivanja relevantnih tijela i središnjih drugih ugovornih strana u pogledu praktičnih koraka koje treba slijediti, ubrzati odgovor Unije na te izvanredne situacije i smanjiti mogući rizik od proturječnih pristupa tih tijela.

ESB, stoga, pozdravlja predloženu reviziju odredbi za izvanredne situacije ([13]), uključujući specifikaciju relevantnih scenarija za izvanredne situacije, formalnu koordinacijsku ulogu ESMA-e, mogućnost da ESMA izravno prikupi informacije potrebne za tu koordinacijsku ulogu i njezinu ovlast za izdavanje hitnih preporuka nadležnim tijelima u situacijama u kojima bi izvanredna situacija utjecala na više od jedne središnje druge ugovorne strane iz EU-a ili kada događaji na razini Unije destabiliziraju prekogranična tržišta na kojima se obavlja središnje poravnanje.

Dobro koordiniran odgovor na ozbiljne stresne događaje koji utječu na središnje poravnanje u Uniji zahtijeva učinkovitu interakciju Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane s ostalim relevantnim tijelima. Stoga bi relevantne središnje banke izdanja uvijek trebalo pozvati na sastanke Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane koji se sazivaju kada kretanja na financijskim tržištima mogu negativno utjecati na likvidnost tržišta, prijenos monetarne politike ili neometano funkcioniranje platnih sustava. Time bi se osigurala i dosljednost s pristupom iz prijedloga uredbe, prema kojem bi središnje banke izdanja bile uključene u sve rasprave o središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a (vidjeti odlomak 1.3.1. u nastavku).

([11]) Vidjeti članak 1. točku 18. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 23. b stavak 2.d.
([12]) Vidjeti članak 1. stavke 12. i 17. prijedloga uredbe.
([13]) Vidjeti članak 1. točku 19. prijedloga uredbe.

1.3 *Suradnja unutar Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane*

1.3.1 Uključenost središnjih banaka izdanja

Trenutačno je sudjelovanje središnjih banaka izdanja u raspravama na razini Unije o središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a izrazito asimetrično u odnosu na njihovu ulogu središnjih drugih ugovornih strana druge razine rizika iz trećih zemalja, iako središnje druge ugovorne strane iz EU-a čine većinu poravnanja u valutama Unije i posljedične posljedice na rizike. Unutar Eurosustava to se primjenjuje čak i u području OTC izvedenica, gdje je oslanjanje članova sustava poravnanja iz Unije na središnje druge ugovorne strane iz UK-a najizraženije: Središnje druge ugovorne strane iz EU-a čine oko 60 % inicijalnog iznosa nadoknade koji su članovi sustava poravnanja iz Unije dali središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a i Ujedinjene Kraljevine ([14]). Međutim, iako središnje banke izdanja mogu sudjelovati na sastancima Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane o širokom rasponu pitanja povezanih sa središnjim drugim ugovornim stranama druge razine rizika, njihovo sudjelovanje u slučaju središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a trenutačno je ograničeno na rasprave o ispitivanjima otpornosti središnjih drugih ugovornih strana na razini Unije i relevantnim kretanjima na tržištu ([15]).

U tom kontekstu ESB snažno pozdravlja prijedlog o pozivanju središnjih banaka izdanja kao članova bez prava glasa na sve rasprave Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane iz EU-a o središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a ([16]). Time će se središnjim bankama izdanja omogućiti sudjelovanje, na primjer, i u raspravama o analizama istorazinskih ocjenjivanja, redovitoj razmjeni informacija o relevantnim nadzornim aktivnostima i odlukama te svim mišljenjima i preporukama kolegija.

1.3.2 Uključenost bonitetnih nadzornih tijela

Profil rizičnosti središnje druge ugovorne strane može utjecati na profil rizičnosti društava koja djeluju kao članovi sustava poravnanja te središnje druge ugovorne strane. Ta su društva uglavnom kreditne institucije i investicijska društva ([17]). Izloženost koja iz toga proizlazi stalno raste od globalne financijske krize 2008. i provedbe plana regulatorne reforme skupine G20 kojim se potiče središnje poravnanje. Institucije koje djeluju kao članovi sustava poravnanja ne samo da provode obvezu poravnanja za vlastite transakcije, već djeluju i kao posrednici između središnjih drugih ugovornih strana i ostalih sudionika na tržištu jer se od njih zahtijeva ili oni sami biraju središnje poravnanje tih transakcija. Stoga je međusobna povezanost institucija koje djeluju kao članovi sustava poravnanja i središnjih drugih ugovornih strana ključna i očekuje se da će tako biti i u budućnosti. Uzimajući u obzir tu međusobnu povezanost, ključno je ne samo da nadležna tijela odgovorna za nadzor tih institucija budu u potpunosti i pravodobno obaviještena o rizicima kojima upravljaju središnje druge ugovorne strane, nego i da mogu ponuditi svoje stručno znanje i perspektive u području nadzora.

Suradnja s bonitetnim nadzornim tijelima može se više unaprijediti na razini Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane. Zadaće Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane, posebno priprema nacrta odluka o potvrđivanju značajnih promjena modela rizika ili klasifikacije rizika ili koordinacija testiranja otpornosti na stres, pružaju vrijedan uvid u profile rizika središnjih drugih ugovornih strana i omogućuju sveobuhvatno razumijevanje središnjih drugih ugovornih strana. Nadalje, s obzirom na prethodno navedenu međusobnu povezanost institucija koje djeluju kao članovi sustava poravnanja i središnjih drugih ugovornih strana, takve su rasprave relevantne i za rizike koje bi te institucije mogle snositi zbog svojih izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama. Stoga bi bonitetna nadzorna tijela institucija s trima najvećim doprinosima u jamstveni fond središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a trebala sudjelovati na sastancima Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane kao članovi bez prava glasa. Na taj će način nadzorna tijela biti pravodobno obaviještena o mogućim rizicima koji utječu na pojedinačne institucije i moći će ih rješavati, ovisno o slučaju i potrebi, u okviru kontinuiranog nadzora. To bi članstvo trebalo učiniti trajnim, a ne na *ad hoc* poziv.

([14]) Izračuni osoblja ESB-a za razdoblje od prosinca 2021. do kolovoza 2022. na temelju podataka iz skladišta podataka DTTC-a.
([15]) Vidjeti stavke 6. i 7. Mišljenja CON/2017/39.
([16]) Vidjeti članak 1. točku 20.a prijedloga uredbe kojim se izmjenjuje članak 24.a stavak 2. točka (d) ii. EMIR-a.
([17]) Vidjeti članak 4. točke 1. i 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

1.4 *Razvoj međusektorskog mehanizma praćenja*

1.4.1 Sastav

Jedna od ključnih značajki nadzornog okvira za središnje druge ugovorne strane iz EU-a njegova je usmjerenost na pojedinačne središnje druge ugovorne strane, na temelju kombinacije kontrole matične zemlje i prekogranične suradnje s tijelima domaćinima u relevantnim sektorima. S obzirom na integrirani karakter financijskih tržišta u Uniji i znatne međuovisnosti središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a, nadzor pojedinačnih središnjih drugih ugovornih strana trebalo bi dopuniti odgovarajućim mehanizmima na razini Unije kojima se rješavaju moguće krizne situacije i slabosti na razini Unije. Na primjer, posljedice rizika međuovisnosti središnjeg poravnanja i praćenja provedbe zahtjeva za aktivan račun jasno zahtijevaju procjenu koja je po prirodi međusektorska i na razini Unije.

U tom kontekstu ESB pozdravlja prijedlog da se tijela Unije uključena u nadzor središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a, članova sustava poravnanja i klijenata, uključujući predstavnike ESMA-e, Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA), Komisije, Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB) i ESB-a, među ostalim u kontekstu njegovih zadaća u okviru SSM-a, okupi u novi zajednički mehanizam za praćenje ([18]). Zajednički mehanizam za praćenje trebao bi pružiti sveobuhvatan pregled tržišnih kretanja relevantnih za poravnanje unutar Unije, kao i potencijalnih horizontalnih rizika, posebno rizika povezanih s međusobnom povezanošću financijskih aktera u nekoliko jurisdikcija.

Nadalje, s obzirom na to da zadaće zajedničkog mehanizma za praćenje uključuju praćenje provedbe zahtjeva za aktivni račun, ESB predlaže da bi relevantne središnje banke koje izdaju valute u kojima su nominirani ugovori o izvedenicama obuhvaćeni zahtjevom za aktivni račun trebale sudjelovati u zajedničkom mehanizmu za praćenje.

1.4.2 Mandat i odnos s ostalim tijelima

Kad je riječ o sadržaju, ESB se slaže s prijedlogom da zajednički mehanizam za praćenje ostane usmjeren na praćenje i procjenu horizontalnih rizika i dostavljanje izvješća relevantnim institucijama Unije, čime ne bi došlo ni do kakve promjene postojećih ovlasti za donošenje odluka i postupaka za nadzor središnjih drugih ugovornih strana.

Istodobno bi bilo korisno pojasniti međudjelovanje zajedničkog mehanizma za praćenje s postojećim nadzornim okvirom. Kao prvo, kako bi se osigurao učinkovit doprinos nacionalnih nadležnih tijela radu zajedničkog mehanizma za praćenje, ESB predlaže da se godišnje izvješće zajedničkog mehanizma za praćenje o rezultatima njegovih aktivnosti Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji pripremi uz savjetovanje s relevantnim nacionalnim nadležnim tijelima. Kao drugo, kako bi se poduprlo djelotvorno praćenje izvješća zajedničkog mehanizma za praćenje, nacionalna nadležna tijela, kolegiji i Nadzorni odbor za središnje druge ugovorne strane trebali bi, u kontekstu svojeg rada, biti obvezni preispitati i razmotriti rezultate aktivnosti zajedničkog mehanizma za praćenje u mjeri u kojoj su nalazi zajedničkog mehanizma za praćenje relevantni za aktivnosti, profil rizičnosti ili upravljanje rizicima određene središnje druge ugovorne strane.

Osim toga, trebalo bi proširiti opseg predložene zadaće praćenja koncentracijskih rizika zajedničkog mehanizma za praćenje. ESB razumije da je ta zadaća trenutačno usmjerena na utvrđivanje koncentracijskih rizika koji proizlaze iz oslanjanja na iste pružatelje usluga. Prijedlogom uredbom nisu izričito ili na odgovarajući način obuhvaćeni dodatni ključni aspekti koncentracije. Kao prvo, koncentracijski rizik mogao bi nastati ako je jedan klijent znatno izložen prema središnjoj drugoj ugovornoj strani angažiranjem različitih članova sustava poravnanja te središnje druge ugovorne strane, ne dovodeći u pitanje vrste proizvoda čije se poravnanje obavlja u toj središnjoj drugoj ugovornoj strani. To je rizik koji može biti konceptualno relevantan za nekoliko središnjih drugih ugovornih strana, neovisno o činjenici da bi takvu koncentraciju trebalo analizirati na razini svake središnje druge ugovorne strane. Kao drugo, koncentracijski rizik mogao bi nastati kada sudionik na tržištu akumulira značajne pozicije na tržištu proizvoda kojim se trguje i na uređenim i na OTC tržištima. Ta se zabrinutost može pogoršati ako se isti ili sličan proizvod, ili čak vrlo korelirani proizvod, poravnava u više središnjih drugih ugovornih strana. Ti oblici koncentracijskog rizika trenutačno su manje vidljivi i za nadležna tijela i za sudionike na tržištu, unatoč njihovim mogućim ozbiljnim posljedicama. Kao što je postalo vidljivo tijekom nedavnih kriza, ti su rizici mogli dovesti do ozbiljne prijetnje sigurnosti i stabilnosti središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a, sudionika na tržištu te financijske stabilnosti u širem smislu. Stoga ESB predlaže da se aktivnosti praćenja koje provodi zajednički mehanizam za praćenje poboljšaju u prijedlogu uredbe uvođenjem, u kontekstu poravnanja, šireg pokrića koncentracijskog rizika.

([18]) Vidjeti članak 1. točku 18. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 23.c.

Osim toga, s obzirom na to da je u slučaju zajedničkog mehanizma za praćenje riječ o novosti, ESB predlaže da se zajedničkom mehanizmu za praćenje omogući veća fleksibilnost u pogledu opsega njegova potencijalnog djelovanja. U tu bi svrhu trebalo uvesti odredbu kojom se, ako se to smatra korisnim, omogućuje da se dva člana ili više članova zajedničkog mehanizma za praćenje pristanu koristiti okvirom zajedničkog mehanizma za praćenje kao osnovom za provođenje međusektorskih analiza dodatnih tema od zajedničkog interesa na razini Unije i među sektorima povezanih sa središnjim poravnanjem.

1.5 *Nadzor priznatih središnjih drugih ugovornih strana trećih zemalja*

ESB općenito podržava izmjene kojima se u postupak priznavanja središnjih drugih ugovornih strana trećih zemalja uvodi veća proporcionalnost, kao i izmjene kojima se osigurava da ESMA dobiva sve potrebne informacije od središnjih drugih ugovornih strana druge razine rizika trećih zemalja za potrebe svojih nadzornih aktivnosti.

ESB predlaže dodatno pojašnjenje opsega savjetovanja sa središnjom bankom izdanja u vezi s nadzornim aktivnostima i postupcima koji se odnose na središnje druge ugovorne strane druge razine rizika trećih zemalja. Trenutačno je taj opseg savjetovanja ograničen na usklađenost središnje druge ugovorne strane s pet područja relevantnosti sa stajališta središnje banke izdanja: iznosi nadoknade, kontrole likvidnosnog rizika, kolateral, namira i ugovori o međudjelovanju ([19]). U praksi, usklađenost središnjih drugih ugovornih strana s tim područjima može biti predmetom formalnih odluka ESMA-e donesenih u skladu s određenim odredbama ([20]), kao i posebnih nadzornih procjena i postupaka ESMA-e i Nadzornog odbora za središnje druge ugovorne strane. Nadalje, područje zahtjeva za iznos nadoknade uređeno je određenim odredbama EMIR-a ([21]). Važno je savjetovati se sa središnjim bankama izdanja o odlukama o preispitivanju modela, testiranju otpornosti na stres i retroaktivnom testiranju za validaciju modela i parametara koje je središnja druga ugovorna strana donijela za izračun svojih zahtjeva za iznos nadoknade, uplate u jamstveni fond, kolateralnih zahtjeva i ostalih mjera za kontrolu rizika u skladu s EMIR-om ([22]). Stoga ESB preporučuje da se opseg savjetovanja središnjih banaka izdanja zadrži na tih pet područja, ali da se dodatno pojasni vrsta akata ESMA-e u kojima bi se trebalo savjetovati sa središnjim bankama izdanja (npr. uključivanjem nadzornih procjena). Nadalje, opseg savjetovanja trebao bi uključivati sve relevantne odredbe EMIR-a kojima se ESMA ovlašćuje za donošenje odluke ili provođenje nadzorne procjene u tim područjima.

2. ***Ažuriranje bonitetnih zahtjeva***

2.1 *Izmjene zahtjeva za središnje druge ugovorne strane*

2.1.1 Zahtjevi u pogledu sudjelovanja i odvajanja

ESB pozdravlja prijedlog o izmjeni zahtjeva za pristup koje su središnje druge ugovorne strane utvrdile za članove sustava poravnanja. Posebne značajke nefinancijskih drugih ugovornih strana u kontekstu središnjeg poravnanja vrlo su važne, posebno s obzirom na nedavna iskustva s velikim maržnim pozivima koji proizlaze iz iznimno visoke volatilnosti tržišta. Stoga bi središnje druge ugovorne strane trebale pažljivo procijeniti različit profil likvidnosti nefinancijskih drugih ugovornih strana prije nego što im se omogući pristup kao izravnim sudionicima. Središnje druge ugovorne strane trebale bi posebno ispitati mogu li nefinancijske druge ugovorne strane pravodobno ispuniti moguće povećane zahtjeve za iznos nadoknade ili uplate u jamstveni fond, čak i u stresnim tržišnim uvjetima. Nadalje, radi pravne sigurnosti trebalo bi posebno dodatno utvrditi interakciju između nefinancijskih drugih ugovornih strana kojima je omogućen pristup kao članovima sustava poravnanja na temelju EMIR-a i ([23]) zahtjeva da središnja druga ugovorna strana bude prijavljena kao sustav u skladu s Direktivom 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([24]). Stoga ESB predlaže da se u relevantnom nacrtu regulatornih tehničkih standarda ([25]) odrede elementi kriterija za pristup za nefinancijske druge ugovorne strane. Nadalje, ESB predlaže dodavanje članova ESSB-a na popis tijela s kojima se ESMA treba savjetovati tijekom izrade tih nacrta regulatornih tehničkih standarda.

([19]) Vidjeti članke 41., 44., 46., 50. i 54. EMIR-a.
([20]) Vidjeti članak 25. stavak 2.b i članak 25.b stavak 1. EMIR-a.
([21]) Vidjeti članke 41. i 49. EMIR-a.
([22]) Vidjeti članak 49. EMIR-a; vidjeti stavak 2.3. Mišljenja CON/2017/39.
([23]) Vidjeti članak 17. stavak 4. EMIR-a.
([24]) Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (SL L 166, 11.6.1998., str. 45.).
([25]) Vidjeti članak 1. točku 29.c prijedloga uredbe kojom se u članak 37. EMIR-a umeće novi stavak 7.

Naposljetku, ESB predlaže pojašnjenje da se zabranom sudjelovanja središnjih drugih ugovornih strana u drugoj središnjoj drugoj ugovornoj strani ([26]) ne dovode u pitanje postojeće odredbe o ugovorima o međudjelovanju kojima se osigurava odgovarajući okvir rizika za usluge poravnanja među središnjim drugim ugovornim stranama ([27]).

2.1.2 Zahtjevi za iznos nadoknade i transparentnost

ESB podržava ovo zakonodavno preispitivanje kako bi se izvukle pouke iz nedavnih razdoblja iznimno visoke volatilnosti tržišta, što pokazuje da bi moglo biti prostora za poboljšanje praksi određivanja iznosa nadoknade. U nedavnom izvješću Bazelskog odbora za nadzor banaka (BCBS), Odbora za platne i tržišne infrastrukture Banke za međunarodne namire (CPMI) i Međunarodne organizacije nadzornih tijela za vrijednosne papire (IOSCO) ([28]) utvrđena su područja koja zahtijevaju daljnju analizu, posebno u pogledu prilagodljivosti i transparentnosti modela nadoknade središnjih drugih ugovornih strana te praksi varijacijskih marži. Očekuje se da će ta daljnja analiza rezultirati preporukama stručnjaka za određivanje međunarodnih standarda u kontekstu praksi, pristupa i modela za određivanje iznosa nadoknade središnjih drugih ugovornih strana.

U tom kontekstu ESB podupire predložene izmjene u pogledu zahtjeva za iznos nadoknade. Prijenos dnevnih maržnih poziva ([29]) mogao bi vratiti likvidnost članovima sustava poravnanja. Međutim, ta praksa ponekad može biti nepraktična ne samo za središnje druge ugovorne strane nego i za članove sustava poravnanja i njihove klijente. Danas neke središnje druge ugovorne strane mogu miješati unutardnevne varijacijske i početne maržne pozive. To često znači da bi se članovi sustava poravnanja i njihovi klijenti mogli odlučiti za unutardnevne maržne pozive s pomoću negotovinskog kolaterala ili u valuti različitoj od valute u kojoj je proizvod nominiran. Ako središnje druge ugovorne strane uvedu prijenos varijacijskih marži, takve fleksibilnosti na strani kolaterala mogu se izgubiti jer bi unutardnevne pozive trebalo razdvojiti od varijacijskih i početnih marži. Nadalje, kao prihvatljivo pokriće varijacijskih marži vjerojatno će se prihvatiti samo gotovina, odnosno valuta proizvoda. Slijedom toga, kako je predviđeno prijedlogom uredbe ([30]), prijenos varijacijskih marži trebao bi ostati mogućnost koju bi središnja druga ugovorna strana trebala razmotriti i razviti u okviru mogućnosti, nakon procjene svih prednosti i nedostataka u savjetovanju sa svojim članovima sustava poravnanja i njihovim klijentima. Time se ne dovode u pitanje moguće preporuke koje proizlaze iz aktualnog međunarodnog djelovanja, a koje bi se u konačnici mogle odraziti u nacrtu regulatornih tehničkih standarda o zahtjevima za iznos nadoknade ([31]).

Kad je riječ o transparentnosti i objavljivanju praksi određivanja marži, ESB snažno podupire proširenje odgovornosti članova sustava poravnanja i klijenata koji obavljaju poravnanje u ime svojih klijenata, odnosno pružatelja usluga poravnanja klijentima. Osim toga, bilo bi korisno ovlastiti ESMA-u da ([32]), uz savjetovanje s EBA-om i članovima ESSB-a, izradi nacrt regulatornih tehničkih standarda u vezi s tim zahtjevima u pogledu transparentnosti koji se primjenjuju na središnje druge ugovorne strane i pružatelje usluga poravnanja klijentima. Nacrtom regulatornih tehničkih standarda znatno bi se poboljšala standardizacija i kvaliteta relevantnih objava. U kontekstu transparentnosti i objavljivanja, njima bi se osigurala i učinkovita interakcija između odgovornosti središnjih drugih ugovornih strana i pružatelja usluga poravnanja klijentima. Naposljetku, tim nacrtom regulatornih tehničkih standarda mogao bi se uzeti u obzir, u kasnijoj fazi i u mjeri u kojoj je to relevantno, ishod međunarodnog djelovanja koje je u tijeku pod pokroviteljstvom BCBS-a, CPMI-ja i IOSCO-a ([33]) u pogledu transparentnosti marže.

([26]) Vidjeti članak 1. točku 29.a prijedloga uredbe kojim se izmjenjuje članak 37. stavak 1. EMIR-a.

([27]) Vidjeti glavu V. EMIR-a.

([28]) Vidjeti izvješće „Review of margining practices”, BCBS, CPMI i IOSCO, rujan 2022. Dostupno na mrežnoj stranici Banke za međunarodne namire na www.bis.org.

([29]) Prijenos unutardnevnih maržnih poziva može se odnositi samo na varijacijske marže, što znači da su marže naplaćene ili isplaćene kako bi se odrazile trenutačne izloženosti koje proizlaze iz stvarnih promjena tržišnih cijena (vidjeti članak 1. točke 4. i 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 153/2013 od 19. prosinca 2012. o dopuni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s regulatornim tehničkim standardima o zahtjevima za središnje druge ugovorne strane (SL L 52, 23.2.2013., str. 41.)).

([30]) Vidjeti članak 1. točku 31. prijedloga uredbe kojim se izmjenjuje članak 41. stavak 3. EMIR-a.

([31]) Vidjeti članak 41. EMIR-a.

([32]) To bi zahtijevalo novi članak u prijedlogu uredbe kojim bi se u članak 38. EMIR-a umetnuo novi stavak 9.

([33]) Vidjeti izvješće „Review of margining practices”, BCBS, CPMI i IOSCO, rujan 2022. Dostupno na mrežnoj stranici Banke za međunarodne namire na www.bis.org.

2.1.3 Kolateralni zahtjevi

Općenito je korisno omogućiti središnjim drugim ugovornim stranama da kao kolateral prihvaćaju javna jamstva i jamstva javnih banaka. ESB prepoznaje regulatorne napore Unije za ublažavanje izvanrednih likvidnosnih stresova koji proizlaze iz nedavnih razdoblja nezabilježene volatilnosti tržišta. Međutim, kako bi se izbjegla svaka sumnja i s obzirom na to da se u prijedlogu ne spominju posebnosti jamstava komercijalnih banaka, ESB naglašava da ne podupire odobravanje neosiguranih jamstava poslovnih banaka kao trajnog prihvatljivog kolaterala ([34]). Prihvaćanje neosiguranih jamstava komercijalnih banaka trebalo bi ostati privremena regulatorna mjera koja se primjenjuje samo na nefinancijske druge ugovorne strane. Mogućnost trajnog prihvaćanja neosiguranih jamstava komercijalnih banaka predstavljala bi strukturnu promjenu u regulatornoj toleranciji rizika koja nadilazi cilj rješavanja izvanrednih likvidnosnih poteškoća nebankarskih institucija. Osim toga, ESB upozorava da središnje druge ugovorne strane ne smiju prihvaćati jamstva poslovnih banaka od svih članova sustava poravnanja, uključujući financijske institucije, za razliku od trenutačno samo nefinancijskih drugih ugovornih strana.

Konačno, ESB predlaže proširenje područja primjene regulatornih tehničkih standarda koje je izradila ESMA, kojima se utvrđuju uvjeti pod kojima se jamstva poslovnih banaka mogu prihvatiti kao kolateral kako bi se uključila javna jamstva i jamstva javnih banaka. Time bi se ESMA-i omogućilo da dodatno odredi relevantne kolateralne zahtjeve u pogledu javnih jamstava i jamstava javnih banaka.

2.1.4 Obveza izvješćivanja

ESB snažno podupire prijedlog za uklanjanje izuzeća iz zahtjeva za izvješćivanje za unutargrupne transakcije koje uključuju nefinancijsku drugu ugovornu stranu ([35]). U kontekstu uvođenja tog izuzeća 2017. ESB je utvrdio nekoliko negativnih posljedica za kvalitetu i korisnost podataka dostavljenih u skladu s EMIR-om, kao i za sposobnost nadležnih tijela da prate financijsku stabilnost u određenim područjima financijskih tržišta ([36]). Te su posljedice i dalje relevantne. Na primjer, nedostatak informacija o određenim unutargrupnim transakcijama ometao je ESB u izvršavanju njegovih zadaća povezanih s financijskom stabilnošću tijekom previranja na energetskim tržištima 2022. Djelatnost nefinancijskih poduzeća čini vrlo velik udjel tržišta energetskih izvedenica. Kao rezultat toga, nedostatak podataka o unutargrupnim transakcijama s najmanje jednom nefinancijskom drugom ugovornom stranom predstavljao je bitan nedostatak u sposobnosti ESB-a da prati taj segment tržišta izvedenica. Općenito, na tržištima robnih izvedenica unutargrupne transakcije čine važan dio ukupnih bilateralnih izloženosti među sudionicima na tržištu, a njihovo utvrđivanje može otkriti važnost nekih velikih konglomerata iz perspektive financijske stabilnosti. Iako su nedavna previranja uglavnom utjecala na energetske robne izvedenice, ne može se predvidjeti priroda budućih kriza. Općenito, nedostatak potpune slike tržišta mogao bi ometati nadležna tijela u učinkovitom praćenju dinamike tržišta koja se brzo mijenja. U tom je kontekstu važno napomenuti da Uredba (EU) br. 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća ([37]) ne sadržava slična izuzeća za izvješćivanje o unutargrupnim repo transakcijama, transakcijama financiranja vrijednosnih papira i maržnim kreditima. Uklanjanje izuzeća za unutargrupne transakcije koje uključuju nefinancijsku drugu ugovornu stranu iz zahtjeva za izvješćivanje iz EMIR-a važna je mjera za uspostavu potpune slike tržišta i postizanje dosljednosti među odgovarajućim uredbama.

([34]) Vidjeti članak 1. točku 33.a prijedloga uredbe kojim se izmjenjuje članak 46. stavak 1. EMIR-a.

([35]) Vidjeti članak 1. točku 5.a prijedloga uredbe.

([36]) Vidjeti stavke od 2.2.1. do 2.2.3. Mišljenja CON/2017/42 Europske središnje banke od 11. listopada 2017. o prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 u pogledu obveze poravnanja, obustave obveze poravnanja, zahtjeva za izvješćivanje, tehnika smanjenja rizika za ugovore o OTC izvedenicama čije se poravnanje ne obavlja posredstvom središnje druge ugovorne strane, registracije i nadzora trgovinskih repozitorija i zahtjeva za trgovinske repozitorije (SL C 385, 15.11.2017., str. 10.).

([37]) Uredba (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.).

2.1.5. Procjena potreba za likvidnošću

ESB smatra da je važno da središnje druge ugovorne strane svakodnevno prate svoje izloženosti prema najrelevantnijim valutama Unije kako bi bolje upravljale likvidnosnim rizikom te kako bi svojim nadležnim tijelima dostavile odgovarajuća izvješća po relevantnim valutama Unije. To bi se trebalo odražavati u prijedlogu uredbe kako bi se osiguralo da se najveće obveze plaćanja ocjenjuju skupno za sve valute i zasebno za svaku od najrelevantnijih valuta Unije u okviru financijskih instrumenata koji se poravnavaju.

2.2 *Utjecaj na bonitetni nadzor kreditnih institucija*

2.2.1 Izuzeća unutargrupnih transakcija

Prijedlogom uredbe uvode se izmjene okvira koji se trenutačno primjenjuje i kojima se unutargrupne transakcije izuzimaju od zahtjeva za poravnanje i maržu ([38]), kao i od kapitalnih zahtjeva za rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju ([39]). Predložene izmjene obuhvaćaju okvir za procjene jednakovrijednosti trećih zemalja, što je preduvjet za ta izuzeća. Kad je riječ o EMIR-u, predlaže se da se postojeći okvir za procjenu jednakovrijednosti zamijeni pojednostavnjenim okvirom. Izuzeća bi trebala podlijegati uvjetima kojima se osigurava da sigurnost i stabilnost institucija, ali i općenito stabilnost financijskog sustava, nisu ugrožene. U tom kontekstu ESB ima niz opažanja.

Kao prvo, za potrebe izuzimanja unutargrupnih transakcija od zahtjeva za poravnanje i maržu nije primjereno ograničiti prethodnu procjenu okvira relevantne treće zemlje samo na aspekte sprečavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma. ESB čvrsto vjeruje da bi prije nego što izuzeća budu dostupna institucijama trebalo procijeniti nekoliko ostalih aspekata, posebno jednakovrijednost regulatornog i nadzornog okvira te treće zemlje sa širim područjem primjene EMIR-a. Procjena bi trebala uključivati, ali ne isključivo, ključne zahtjeve u pogledu tehnika smanjenja rizika za OTC transakcije, kako je već predviđeno postojećim okvirom EMIR-a ([40]). ESB podupire sveobuhvatniju procjenu jednakovrijednosti jer pruža jamstvo da se za druge ugovorne strane koje se nalaze u trećim zemljama primjenjuju strogi regulatorni i nadzorni okviri te da druge ugovorne strane iz Unije ne snose nepotrebne rizike sklapanjem transakcija s tim drugim ugovornim stranama. U skladu s prijedlogom uredbe Komisija može provesti sveobuhvatniju procjenu okvira treće zemlje, potencijalno uključujući prethodno navedene aspekte. Međutim, takva procjena ne bi trebala biti diskrecijska, već bi tu procjenu trebalo obaviti i zaključiti unaprijed, prije nego što druge ugovorne strane iz Unije mogu iskoristiti prethodno navedena izuzeća. U suprotnom druge ugovorne strane iz Unije snose veliki rizik od sklapanja ili održavanja velikog volumena unutargrupnih transakcija s drugim ugovornim stranama na koje se možda ne primjenjuju odgovarajući regulatorni zahtjevi i/ili odgovarajući nadzor. Stoga ESB smatra da bi, umjesto predloženog pojednostavnjenog okvira, trebalo zadržati okvir jednakovrijednosti koji se trenutačno primjenjuje.

Kao drugo, prijedlog izravno utječe na primjenu kapitalnih zahtjeva za rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju kako je utvrđeno u Uredbi (EU) br. 575/2013. Prilagodba kreditnom vrednovanju rizik je gubitaka prouzročenih promjenama kreditnog raspona druge ugovorne strane transakcije izvedenicom zbog promjena njezine kreditne kvalitete. Ta prilagodba nastaje kada druga ugovorna strana iz Unije sklopi transakciju izvedenicom s drugom drugom ugovornom stranom, uključujući drugu ugovornu stranu unutar iste grupe. Jedan od najčešćih razloga zbog kojeg se druge ugovorne strane iz Unije suočavaju s takvom izloženošću riziku unutar grupe jest podupiranje praksi naizmjeničnog knjiženja. U prošlosti ([41])je ESB isticao da bonitetni rizici mogu nastati zbog određenih praksi knjiženja unutar međunarodnih grupa, posebno praksi naizmjeničnog knjiženja. Neovisno o tome podupire li unutargrupna transakcija koja dovodi do rizika prilagodbe kreditnom vrednovanju praksu naizmjeničnog knjiženja ili ne, rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju koji iz toga proizlazi negativno utječe na profil rizičnosti druge ugovorne strane iz Unije. Stoga druge ugovorne strane iz Unije moraju imati odgovarajuće lokalne mehanizme i osoblje za pravilno upravljanje takvim rizikom i držanje regulatornog kapitala za njegovo pokriće, osim ako se ([42]) primjenjuje relevantno izuzeće na temelju Uredbe (EU) br. 575/2013. To bi izuzeće trebalo biti dostupno drugim ugovornim stranama iz Unije samo pod uvjetom da procjena jednakovrijednosti treće zemlje u kojoj druga druga ugovorna strana ima poslovni nastan obuhvaća sve relevantne bonitetne aspekte pravila te treće zemlje i posebno je usmjerena na rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju na sveobuhvatan način. ESB stoga pozdravlja uvođenje

([38]) Vidjeti članke 4. i 11. EMIR-a.
([39]) Vidjeti članak 382. stavak 4. Uredbe (EU) br. 575/2013.
([40]) Vidjeti članak 11. EMIR-a.
([41]) Vidjeti prezentaciju „Supervisory expectations on booking models", ESB, kolovoz 2018. dostupnu na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka na www.bankingsupervision.europa.eu.
([42]) Vidjeti članak 382. stavak 4. točku (b) Uredbe (EU) br. 575/2013.

mandata za procjenu jednakovrijednosti treće zemlje u prijedlog uredbe ([43]), ali predlaže da se usmjeri na bonitetne i nadzorne zahtjeve dotične treće zemlje. ESB podupire to da je mandat utvrđen Uredbom (EU) br. 575/2013. Posebna odluka o jednakovrijednosti za potrebe izuzeća unutargrupnih transakcija u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 bila bi prikladnija jer bi omogućila da se procjena usredotoči na rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju. To bi dovelo do razboritijeg ishoda u usporedbi sa statusom quo, čak i nakon, inače dobrodošlih, pojašnjenja EBA-e ([44]).

Naposljetku, neovisno o primjenjivom okviru za procjenu jednakovrijednosti, ESB se protivi tome da se procjena prihvatljivosti trećih zemalja dodijeli bonitetnom nadzornom tijelu, čak i privremeno, kako je predviđeno prijedlogom uredbe. ESB smatra da je iz institucijske perspektive Komisija u najboljem položaju da preuzme odgovornost za procjenu jednakovrijednosti regulatornih okvira trećih zemalja, što zahtijeva dobivanje i ažuriranje sveobuhvatnog pregleda propisa i nadzora u trećim zemljama. To je u skladu s postojećim okvirom Unije za financijske usluge, na temelju kojeg procjene jednakovrijednosti obično provodi Komisija, ponekad na temelju tehničkih savjeta europskih nadzornih tijela ([45]).

2.2.2 Uklanjanje nadzorne validacije modela

Kao što je vidljivo i iz nedavnih kriza veliki rizici mogu nastati od OTC transakcija čije se poravnanje ne obavlja centralno, što utječe na sigurnost i stabilnost drugih ugovornih strana koje sklapaju takve transakcije, kao i na financijsku stabilnost u širem smislu. Te rizike dodatno pogoršava činjenica da je obujam OTC transakcija čije se poravnanje ne obavlja centralno velik i da se očekuje da će ostati takav, bez obzira na postupnu provedbu obveze poravnanja nakon regulatornih reformi skupine G20. Stoga je ključno da financijske druge ugovorne strane primjenjuju postupke za upravljanje rizicima iz EMIR-a ([46]) koji su tehnički pouzdani i prikladni za postizanje svrhe smanjenja odnosnog rizika relevantnih transakcija. To može uključivati upotrebu modela za izračun početne marže. U tu svrhu ESB podupire pojašnjenje nadzornih zahtjeva za druge ugovorne strane iz Unije u vezi s modelima početne marže ([47]). U tom je pogledu ESB otvoren za uvođenje veće proporcionalnosti i veće fleksibilnosti, kao što je omogućavanje upotrebe modela prema diskrecijskom pravu drugih ugovornih strana i zamjena formalnog postupka validacije općom ovlasti za prigovor nadležnih tijela. Nadležna tijela imat će ovlasti za poduzimanje mjera kako bi osigurala da su ti modeli dovoljno pouzdani. ESB predlaže da te druge ugovorne strane, posebno kreditne institucije, svojim nadležnim tijelima dostavljaju dovoljno informacija o postupcima upravljanja rizikom, uključujući informacije o uspješnosti modela kojima se podupire izračun početne marže. Međutim, informacije o uspješnosti modela početne marže nisu dostupne unutar postojećeg regulatornog okvira u obliku prikladnom za bonitetne svrhe. Ako raspolažu tim informacijama, nadležna tijela moći će ocijeniti te postupke upravljanja rizikom, uključujući modele početne marže, i procijeniti postoji li potreba za poduzimanjem odgovarajućih nadzornih mjera kako bi se osigurala pouzdanost njihove primjene. ESB preporučuje da se to definira nacrtom regulatornih tehničkih standarda, a ne smjernicama, kako bi se osigurala konvergencija.

Osim detaljnijih zahtjeva nadležnih tijela u pogledu informacija, sudionici na tržištu imali bi koristi i od pristupa ključnim informacijama o samim tim postupcima upravljanja rizicima, uključujući prethodno navedene modele početne marže. Takvim bi se pristupom osigurala transparentnost upravljanja rizikom drugih ugovornih strana u pogledu njihovih OTC čije se poravnanje ne obavlja centralno te bi se sudionicima na tržištu olakšala procjena primijenjenog pristupa. Stoga ESB predlaže uvođenje zahtjeva za objavljivanje informacija na visokoj razini o upotrebi modela početne marže u okviru EMIR-a.

([43]) Vidjeti članak 2. prijedloga uredbe.
([44]) Vidjeti „Pitanja i odgovore 2022_6495”, EBA, rujan 2022. dostupno na EBA-inim mrežnim stranicama na www.eba.europa.eu.
([45]) Vidjeti Radni dokument službi Komisije „EU equivalence decisions in financial services policy: an assessment”, SWD(2017) 102 final.
([46]) Vidjeti članak 11. stavak 3. EMIR-a.
([47]) Vidi stavak 4.1. Mišljenja CON/2017/42.

3. ***Pojednostavnjenje i ubrzavanje postupaka odobravanja nadzornih tijela***

3.1 *Postupci za izdavanje odobrenja za rad i proširenje usluga*

ESB podupire prijedlog za pojednostavnjenje postupaka za izdavanje odobrenja središnjim drugim ugovornim stranama te proširenje aktivnosti i usluga kako bi se povećala sposobnost središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a da pravodobno odgovore na nova tržišna kretanja ([48]).

ESB posebno pozdravlja činjenicu da bi format i sadržaj potrebne dokumentacije za zahtjeve središnjih drugih ugovornih strana ([49]) trebalo odrediti nacrtom regulatornih tehničkih standarda koje je izradila ESMA u bliskoj suradnji s ESSB-om. Detaljnijim pojašnjenjem odgovarajućih nadzornih zahtjeva potaknut će se transparentnost i predvidljivost za središnje druge ugovorne strane te će se znatno ubrzati postupak odobrenja nadzornih tijela.

ESB pozdravlja i prijedlog da ESMA održava središnju bazu podataka ([50]), kojoj bi pristup imala nadležna tijela središnjih drugih ugovornih strana, ESMA i članovi kolegija, i u koju bi središnja druga ugovorna strana podnijela sve zahtjeve za izdavanje odobrenja za rad ([51]), proširenje usluga i aktivnosti ([52]) te značajne promjene modela i parametara rizika ([53]). Time će se olakšati brži angažman svih relevantnih nadležnih tijela tijekom odgovarajućih postupaka procjene.

ESB se slaže i da bi trebalo odrediti čvrst vremenski okvir za zaključivanje procjene potpunosti zahtjeva. To je važno kako bi se ograničile nesigurnosti i kašnjenja te odgovarajući rizici za prilagodljivost i konkurentnost središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a. Međutim, ESB je zabrinut da je predloženi rok od dva radna dana kako bi nadležno tijelo potvrdilo potpunost zahtjeva središnje druge ugovorne strane ([54]) prekratak. Kako bi se osiguralo da nadležno tijelo može provesti pouzdanu procjenu u svim okolnostima, ESB predlaže produljenje tog roka na deset radnih dana. U suprotnom možda neće biti moguće isključiti rizik od nepotrebnog odbijanja zahtjeva ako u iznimnim situacijama nacionalno nadležno tijelo možda nije moglo u roku od dva dana potvrditi da je dostavljena sva potrebna dokumentacija.

Kako bi se iskoristilo znanje nacionalnog nadležnog tijela o središnjoj drugoj ugovornoj strani zbog njegovih tekućih nadzornih aktivnosti te kako bi se podržao učinkovit dijalog između nacionalnog nadležnog tijela, ESMA-e i kolegija tijekom postupka procjene, ESB predlaže da se kolegiju da dovoljno vremena za dovršetak procjene uzimajući u obzir nacrt procjene nacionalnog nadležnog tijela i nacrt mišljenja ESMA-e. Nacionalno nadležno tijelo i ESMA trebali bi dostaviti svoje nacrte procjena kolegiju u roku od 30 radnih dana. Nakon toga ESB predlaže da se svim dionicima, nacionalnim nadležnim tijelima, ESMA-i i kolegiju, da dodatnih 20 radnih dana za dovršetak njihovih procjena.

3.2 *Postupci neisticanja prigovora na promjene koje nisu značajne*

ESB pozdravlja predloženo uvođenje novog postupka neisticanja prigovora za odobravanje zahtjeva za proširenje aktivnosti ili usluga za promjene koje nisu značajne ([55]). Time bi se osiguralo da je temeljitost nadzorne provjere razmjerna financijskim rizicima koje predstavlja nova aktivnost ili usluga te da se odgovarajućim postupcima odobravanja podupire dinamično okruženje središnjeg poravnanja u Uniji. Istodobno bi trebalo očuvati odgovarajuće zaštitne mjere za nadzornu kontrolu.

([48]) Vidjeti članak 1. točke 9., 10. i 11. prijedloga uredbe.
([49]) Vidjeti članak 1. točke 9. i 10. prijedloga uredbe.
([50]) Vidjeti članak 1. točku 11. prijedloga uredbe.
([51]) Vidjeti članak 1. točku 9. prijedloga uredbe.
([52]) Vidjeti članak 1. točku 10. prijedloga uredbe.
([53]) Vidjeti članak 1. točku 34. prijedloga uredbe.
([54]) Vidjeti članak 1. točke 9. i 10. prijedloga uredbe.
([55]) Vidjeti članak 1. točku 12. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.a.

Zajednički kriteriji iz prijedloga uredbe koji se odnose na neznačajan učinak promjene usluge ili aktivnosti poravnanja važni su za promicanje opće transparentnosti i dosljednosti nadzornih pristupa. Međutim, ti bi kriteriji bili previsoki da bi se obuhvatili svi relevantni čimbenici. U tom kontekstu ESB smatra da bi predloženi dodatni uvjeti kojima se određuje kada se može primijeniti postupak neisticanja prigovora ([56]) trebali biti popraćeni mandatom ESMA-e da u bliskoj suradnji s ESSB-om izradi detaljnije smjernice na temelju nacrta regulatornih tehničkih standarda. Takve dodatne tehničke smjernice također bi mogle biti lakše prilagodljive, s obzirom na to da bi postupak neisticanja prigovora bio potpuno nov postupak koji bi mogao zahtijevati prilagodbe na temelju iskustva iz njegove praktične primjene.

U skladu s tim, ESB smatra da primjenu postupka neisticanja prigovora u slučajevima u kojima bi se postojećim uslugama dodala nova valuta ne bi trebalo razmatrati u samom prijedlogu uredbe, već samo u nacrtu regulatornih tehničkih standarda koji je izradila ESMA, s obzirom na to da bi učinak rizika ovisio o detaljnijim čimbenicima, kao što su veličina predviđenih vrijednosti poravnanja i buduća potreba za novim postupcima upravljanja likvidnosnim rizikom ili namire. Kako bi se svim tijelima uključenima u postupke neisticanja prigovora (vidjeti stavak 1.1.2.) omogućilo dovoljno vremena za materijalnu procjenu, ESB predlaže produljenje odgovarajućeg roka s deset na 20 radnih dana.

Konačno, središnjoj drugoj ugovornoj strani iz EU-a ne bi trebalo dopustiti da započne novu aktivnost ili uslugu prije nego što se zaključi nadzorni postupak neisticanja prigovora kako bi se izbjeglo nepotrebno preuzimanje rizika središnje druge ugovorne strane u prijelaznom razdoblju. Osim toga, vjerojatno bi bilo neprivlačno da se središnja druga ugovorna strana iz EU-a počne baviti novim aktivnostima ili uslugama bez jamstva da će nadzorna tijela pristati na nastavak takvih usluga ili aktivnosti.

4. ***Smanjenje prekomjernih izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja***

4.1 *Aktivni račun*

4.1.1 Zahtjev za aktivni račun

Prijedlogom uredbom uvodi se zahtjev da financijske i nefinancijske druge ugovorne strane koje podliježu obvezi poravnanja obavljaju poravnanja kod središnje druge ugovorne strane iz EU-a koja ima odobrenje za rad dijela svojih izloženosti prema uslugama koje nude središnje druge ugovorne strane trećih zemalja i za koje je utvrđeno da su od velike sistemske važnosti. Predlaže se i da ESMA, u suradnji s EBA-om, EIOPA-om i ESRB-om, nakon savjetovanja s ESSB-om, nacrtom regulatornih tehničkih standarda kalibrira razinu aktivnosti poravnanja koju treba održavati na aktivnim računima kod središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a. Tom kalibracijom trebalo bi se osigurati da predviđeno premještanje izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a dovede do toga da se više ne smatra da su te usluge od velike sistemske važnosti u smislu onoga što bi ostalo kod relevantne središnje druge ugovorne strane treće zemlje.

ESB podupire stajalište da prekomjerne izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja i kontinuirano prekomjerno oslanjanje na njih predstavljaju rizik za financijsku stabilnost Unije koji treba riješiti smanjenjem takvih izloženosti u okviru usluga poravnanja za koje je utvrđeno da su od velike sistemske važnosti. ESB stoga snažno pozdravlja takvu mjeru kojom bi se trebala osigurati ravnoteža između ograničavanja sistemskih rizika i rizika za financijsku stabilnost za Uniju i potpore postupnoj uspostavi otpornog i likvidnog tržišta poravnanja u Uniji. ESB ima niz primjedbi u vezi s predloženim zahtjevom za aktivni račun.

Kao prvo, prijedlogom uredbe predviđa se da bi ESMA trebala razmotriti razdoblja postupnog uvođenja, ostavljajući dovoljno vremena za postupnu provedbu zahtjeva za aktivni račun. ESB podržava taj prijedlog jer je potrebno izbjeći sve moguće negativne učinke iznenadne provedbe tog zahtjeva na sudionike na tržištu i središnje druge ugovorne strane iz EU-a. Kako bi se osiguralo sigurno i pouzdano središnje poravnanje, ključno je i postupno kalibrirati taj zahtjev. Time bi se drugim ugovornim stranama omogućilo da postupno ispunjavaju svoje zahtjeve za poravnanje u smislu udjela izloženosti poravnanih na računima kod središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a. Na taj bi način ESMA, primjenjujući mogućnost preispitivanja regulatornih tehničkih standarda za kalibraciju zahtjeva za aktivni račun na temelju informacija koje je dostavio zajednički mehanizam za praćenje ([57]), mogla osigurati da se kalibracija udjela aktivnosti poravnanja koje treba održavati na aktivnim računima kod središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a prilagodi kretanjima na tržištu ili svim ostalim relevantnim okolnostima. Takva postupna kalibracija trebala bi omogućiti učinkovite prilagodbe utemeljene na tržištu i ublažavanje potencijalnih rizika za

([56]) Vidjeti članak 1. točku 12. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.a stavak 2.
([57]) Vidjeti članak 1. točku 18. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 23.c. stavak 5

financijsku stabilnost. Zahvaljujući tome došlo bi do razvoja privlačnijeg i stabilnijeg tržišta poravnanja u Uniji. Stoga ESB predlaže da se takva postupna provedba odražava u mandatu ESMA-e za izradu nacrta regulatornih tehničkih standarda kojima se određuje kalibracija zahtjeva za aktivni račun.

Kao drugo, nakon završetka razdoblja postupnog uvođenja, zahtjev za aktivni račun trebalo bi kalibrirati na konačnu ciljnu razinu ako relevantne usluge poravnanja koje pružaju središnje druge ugovorne strane trećih zemalja više nisu od velike sistemske važnosti. ESMA je, u skladu s EMIR-om ([58]), ovlaštena na temelju detaljno obrazložene procjene utvrditi središnje druge ugovorne strane ili usluge poravnanja koje su od tako velike sistemske važnosti. Budući da tu procjenu provodi koristeći se kombinacijom kvantitativnih pokazatelja i kvalitativne analize, ESMA bi za kalibraciju zahtjeva za aktivni račun trebala razmotriti i kombinaciju kvantitativnih i kvalitativnih parametara.

Kao treće, pri kalibriranju razina aktivnosti poravnanja ESMA bi trebala uzeti u obzir mogući učinak postupnog premještanja, uzimajući u obzir koristi i rizike za financijsku stabilnost Unije i potencijalnu dinamiku premještanja poslova poravnanja u treće zemlje. To bi se moglo postići zahtijevanjem od ESMA-e da provede analizu troškova i koristi pri utvrđivanju roka i potrebnih razina aktivnosti u razdoblju postupnog uvođenja, kao i svaki put kad bude potrebna ponovna kalibracija.

Kao četvrto, pri razvoju metodologije za izračun razina aktivnosti poravnanja ESMA bi trebala osigurati da se njome ne razrađuje samo ukupni udio aktivnosti na razini Unije, što bi bilo potrebno kako bi se osiguralo da je smanjenje poravnanja ([59]) takvo da usluge u središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja više nisu sistemski važne. ESMA bi također trebala osigurati da se njome razrađuju pojedinačni udjeli aktivnosti koje bi financijske i nefinancijske druge ugovorne strane koje podliježu obvezi poravnanja trebale voditi na svojim aktivnim računima kod središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a. ESB razumije da je zakonodavna namjera da nacrt regulatornih tehničkih standarda naveden u prijedlogu uredbe ([60]) uključuje te pojedinačne udjele aktivnosti. To je zato što je sam zahtjev za aktivni račun izravno primjenjiv i upućen financijskim i nefinancijskim drugim ugovornim stranama koje podliježu obvezi poravnanja. On se temelji samo na takvim pojedinačno odredivim udjelima da će svaka financijska i nefinancijska druga ugovorna strana koja podliježe obvezi poravnanja moći ispuniti zahtjeve za aktivni račun i izraditi povezane planove predviđene u prijedlogu izmjena Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([61]), sadržanima u prijedlogu direktive.

Kao peto, prijedlogom uredbe pojašnjava se da druge ugovorne strane koje podliježu zahtjevu za aktivni račun moraju na godišnjoj osnovi potvrditi svoju usklađenost s tim zahtjevom podnošenjem izvješća nadležnom tijelu središnje druge ugovorne strane iz EU-a. Učestalost tog izvješćivanja može imati izravne posljedice na učinkovito praćenje usklađenosti sa zahtjevom za aktivni račun i koncentracijskog rizika prema priznatim središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja koje nude usluge za koje je utvrđeno da su od velike sistemske važnosti. Stoga ESB predlaže da se učestalost tog izvješćivanja poveća na tromjesečnu osnovu, u skladu s učestalošću praćenja redovitog nadzornog izvješćivanja.

Kao šesto, prijedlogom uredbe pojašnjava se da financijske i nefinancijske druge ugovorne strane moraju podnijeti to izvješće nadležnom tijelu središnje druge ugovorne strane iz EU-a. U skladu s prijedlogom direktive ESB shvaća da bi se druga tijela, koja nisu nadležno tijelo središnje druge ugovorne strane iz EU-a, mogla pozvati da preispitaju usklađenost drugih ugovornih strana pod njihovim nadzorom s relevantnim ciljevima politike Unije ili širim tranzicijskim trendovima koji se odnose na upotrebu aktivnog računa u skladu s prijedlogom uredbe. U tom je kontekstu ključno da ta tijela budu uključena kao primatelji tog izvješća. Osim toga, informacije o aktivnostima poravnanja samo kod središnjih drugih ugovornih strana iz EU-a bile bi nedovoljne za praćenje usklađenosti sa zahtjevom za aktivni račun jer to zahtijeva stajalište o globalnoj aktivnosti drugih ugovornih strana u relevantnim

([58]) Vidjeti članak 25. stavak 2.c EMIR-a.
([59]) Vidjeti članak 1. točku 4. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.a stavak 5.
([60]) Vidjeti članak 1. točku 4. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.a stavak 5.
([61]) Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

kategorijama ugovora o izvedenicama. Stoga bi izvješće trebalo obuhvaćati zasebne informacije o transakcijama koje su poravnale središnje druge ugovorne strane koje imaju odobrenje i priznate središnje druge ugovorne strane trećih zemalja. Time će se nadležnim tijelima omogućiti da obuhvate slučajeve neusklađenosti sa zahtjevom za aktivni račun ako druge ugovorne strane koje podliježu aktivnom zahtjevu i dalje upotrebljavaju samo priznate središnje druge ugovorne strane trećih zemalja za potrebe poravnanja određenih kategorija ugovora o izvedenicama.

Kao sedmo, potrebno je uskladiti izvještajni format za informacije koje svaka druga ugovorna strana treba dostaviti o ishodu izračuna izvršenog u skladu sa zahtjevom za aktivni račun ([62]). Time bi se osigurala minimalna razina usporedivosti podataka koje dostavljaju druge ugovorne strane na koje se primjenjuje zahtjev za aktivni račun, a time i pravilno praćenje usklađenosti sa zahtjevom za aktivni račun. U skladu s tim, nacrtu regulatornih tehničkih standarda za kalibraciju zahtjeva za aktivni račun trebalo bi priložiti nacrt provedbenih tehničkih standarda kojima se utvrđuje format informacija o kojima se izvješćuje.

Konačno, prijedlogom uredbe uvodi se promjena metodologije izračuna obveze poravnanja, pri čemu se pri izračunu pozicija prema pragovima zahtijeva da se uključe samo ugovori o izvedenicama koji se ne poravnavaju kod ovlaštene središnje druge ugovorne strane iz EU-a ili priznate središnje druge ugovorne strane treće zemlje. S obzirom na vezu između područja primjene aktivnog računa i područja primjene obveze poravnanja, ESB poziva zakonodavca Unije da uzme u obzir moguće posljedice koje bi promjena metodologije izračuna mogla imati na područje primjene zahtjeva za aktivni račun, kao što je njegovo moguće proširenje, i na sposobnost aktivnog računa da riješi rizik povezan s prekomjernim izloženostima članova sustava poravnanja iz Unije i klijenata prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja koje pružaju usluge poravnanja za koje je utvrđeno da su od velike sistemske važnosti.

4.1.2 Prijedlog izmjena Direktive 2013/36/EU

Predloženim izmjenama Direktive 2013/36/EU od institucija i nadležnih tijela zahtijeva se da riješe svaki koncentracijski rizik koji može proizaći iz njihove izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama, posebno središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja koje nude usluge od velike sistemske važnosti za Uniju. U tom se kontekstu od nadležnih tijela imenovanih u skladu s Direktivom 2013/36/EU očekuje da procijene i prate usklađenost institucija pod njihovim nadzorom s relevantnim ciljevima politike Unije, u okviru zahtjeva za aktivni račun iz prijedloga uredbe. Predlažu se izmjene postupka preispitivanja i evaluacije. Osim toga, prijedlogom direktive uvodi se nova nadzorna ovlast u Direktivu 2013/36/EU kojom se nadležnim tijelima omogućava posebna procjena i saniranje prekomjernog koncentracijskog rizika koji proizlazi iz izloženosti institucija pod njihovim nadzorom prema središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja koje nude usluge od velike sistemske važnosti za Uniju. U pogledu toga ESB ima više komentara.

Kao prvo, predložene izmjene nadzornog okvira potrebne su kako bi se osiguralo da nadležna tijela mogu usmjerenije procjenjivati i pratiti koncentracijski rizik koji proizlazi iz izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama, posebno one koje nude usluge od velike sistemske važnosti za Uniju. Postojećim odredbama Direktive 2013/36/EU ([63]) od nadležnih tijela zahtijeva se da se bave tim koncentracijskim rizikom samo u kontekstu u kojem središnje druge ugovorne strane imaju svojstvenu sklonost koncentraciji velikih razmjera kako bi imale koristi od ekonomije razmjera i mrežnih učinaka. ESB stoga pozdravlja pojašnjenje koje proizlazi iz zahtjeva za aktivni račun u pogledu pojma koncentracije. Takvo pojašnjenje, kako je navedeno u prijedlogu direktive, osigurava da nadležna tijela raspolažu usmjerenijim nadzornim okvirom za poduzimanje mjera u usporedbi s postojećom mogućnošću da nadležna tijela uvedu dodatne kapitalne zahtjeve za rizike koji nisu pokriveni ili nisu primjereno pokriveni postojećim kapitalnim zahtjevima u skladu s Direktivom 2013/36/EU ([64]).

Kao drugo, pri rješavanju koncentracijskog rizika institucija nadležna tijela trebala bi se prvenstveno usredotočiti na pojedinačnu situaciju svake institucije. U tom pogledu, sigurnost i stabilnost institucija trebale bi ostati glavni cilj nadležnih tijela koja provode bonitetni nadzor u skladu s Direktivom 2013/36/EU.

([62]) Vidjeti članak 1. točku 4. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.a stavak 4.
([63]) Vidjeti članak 81. Direktive 2013/36/EU.
([64]) Vidjeti članak 104. Direktive 2013/36/EU.

Kao treće, s obzirom na to da su predložene izmjene Direktive 2013/36/EU povezane sa zahtjevom za aktivni račun, od nadležnih tijela ne bi se trebalo očekivati da izvršavaju predložene ovlasti prije nego što ESMA, u suradnji s EBA-om, EIOPA-om i ESRB-om te nakon savjetovanja s ESSB-om, izradi nacrt regulatornih tehničkih standarda u pogledu aktivnog računa zato što su nadležnim tijelima potrebni jasni kriteriji kako bi utvrdila pod kojim bi okolnostima izloženost člana sustava poravnanja ili klijenta pod njihovim nadzorom mogla izazvati zabrinutost. Osim toga, učinkovito praćenje zahtjeva za aktivni račun ovisi o odgovarajućem izvješćivanju. Stoga ESB predlaže da se izvješće u skladu s prijedlogom uredbe ([65]) podnese izravno nadležnom tijelu središnje druge ugovorne strane iz EU-a i nadležnom tijelu institucije koja podliježe obvezi izvješćivanja.

Kao četvrto, kako je prethodno navedeno, zajednički mehanizam za praćenje zadužen je za praćenje zahtjeva za aktivni račun, kao i za šire praćenje svih potencijalnih rizika, uključujući koncentracijske rizike, koji proizlaze iz međusobne povezanosti financijskih aktera. Nadležna tijela mogla bi uzeti u obzir ishod takvog praćenja u svojoj procjeni koncentracijskog rizika koji proizlazi iz izloženosti institucija pod njihovim nadzorom prema središnjim drugim ugovornim stranama ([66]).

Osim toga, prijedlogom direktive od EBA-e se zahtijeva da u suradnji s ESMA-om izradi smjernice kojima se osigurava dosljedna metodologija za uključivanje koncentracijskog rizika koji proizlazi iz izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a u nadzorno testiranje otpornosti na stres ([67]). Cilj je Direktive 2013/36/EU ([68]) osigurati da nadležna tijela provode nadzorne testove otpornosti nadziranih institucija na stres primjenom zajedničkih metodologija definiranih u smjernicama EBA-e. Osim toga, s obzirom na to da smjernice EBA-e nisu specifične za rizik, ne bi trebalo zahtijevati dodatne zasebne smjernice za pokrivanje određenog rizika ili elemenata rizika. Svi određeni rizici mogli bi se sustavno integrirati u postojeće smjernice.

4.2 *Informacije o uslugama poravnanja*

Prijedlogom uredbe zahtijeva se da članovi sustava poravnanja i klijenti koji pružaju usluge poravnanja u središnjim drugim ugovornim stranama iz EU-a koje imaju odobrenje za rad i priznatim središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja, obavijeste svoje klijente o mogućnosti poravnanja ugovora o izvedenicama u središnjoj drugoj ugovornoj strani iz EU-a ([69]). ESB podupire taj zahtjev, koji bi trebao pridonijeti postizanju relevantnih ciljeva politike Unije na dva načina. Kao prvo, ESB shvaća da je područje primjene tog zahtjeva šire od područja primjene zahtjeva za aktivni račun jer obuhvaća i transakcije koje ne podliježu obvezi poravnanja i zahtijeva od relevantnih članova sustava poravnanja i klijenata da sustavno predlažu alternative poravnanju u Uniji čak i za usluge za koje ESMA nije utvrdila da su od velike sistemske važnosti. Kao drugo, tim bi se zahtjevom trebalo potaknuti krajnje klijente da poravnavaju kod središnjih drugih ugovornih strana koje imaju odobrenje za rad u Uniji.

Osim toga, prijedlogom uredbe uvodi se zahtjev da relevantni članovi sustava poravnanja i klijenti izvješćuju o opsegu svojih aktivnosti poravnanja ([70]) kod priznatih središnjih drugih ugovornih strana trećih zemalja. ESB pozdravlja taj zahtjev kojim se osigurava da nadležna tijela i zajednički mehanizam za praćenje imaju pristup potrebnim informacijama za praćenje aktivnosti poravnanja u priznatim središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja. Nadalje, ESB snažno podupire činjenicu da bi ESMA, koja je zadužena za izradu nacrta regulatornih tehničkih standarda kojima se određuje sadržaj tog izvješćivanja, trebala uzeti u obzir informacije koje su već dostupne u okviru postojećeg okvira za izvješćivanje. Preopširnosti u izvješćivanju stvaraju neopravdana opterećenja za institucije. Ta pitanja mogu utjecati ne samo na troškove izvješćivanja institucija, nego i na kvalitetu i cjelovitost podataka koji se dostavljaju nadležnim tijelima.

ESB ima nekoliko primjedbi o tom izvješćivanju o aktivnostima poravnanja.

([65]) Vidjeti članak 1. točku 4. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.a stavak 4.
([66]) Vidjeti članak 2. točku 3. prijedloga uredbe kojim se izmjenjuje članak 81. Direktive 2013/36/EU.
([67]) Vidjeti članak 2. točku 4. prijedloga direktive.
([68]) Vidjeti članak 100. Direktive 2013/36/EU.
([69]) Vidjeti članak 1. točku 4. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.b stavak 1.
([70]) Vidjeti članak 1. točku 4. prijedloga uredbe kojom se u EMIR umeće novi članak 17.b stavak 2.

Kao prvo, kako bi imali bolju sposobnost praćenja i sveobuhvatan pregled tržišnih kretanja relevantnih za poravnanje u Uniji, nadležna tijela i zajednički mehanizam za praćenje trebali bi dobiti potrebne informacije koje obuhvaćaju i središnje druge ugovorne strane iz EU-a koje imaju odobrenje za rad i priznate središnje druge ugovorne strane trećih zemalja. Stoga ESB predlaže povećanje opsega obveze izvješćivanja kako bi se obuhvatile izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama koje imaju odobrenje za rad iz EU-a. To proširenje opsega obveze izvješćivanja morat će se razmjerno odražavati i u mandatu ESMA-e za izradu nacrta regulatornih i provedbenih tehničkih standarda kojima se određuju sadržaj i format tog izvješćivanja.

Kao drugo, prijedlogom uredbe pojašnjava se da se izvješća članova sustava poravnanja i klijenata o aktivnostima poravnanja moraju podnositi nadležnim tijelima na godišnjoj osnovi. Učestalost tog izvješćivanja može imati izravne posljedice na učinkovito praćenje tih poslova poravnanja, posebno u kontekstu zahtjeva za aktivni račun i praćenja koncentracijskog rizika prema središnjim drugim ugovornim stranama. Stoga ESB predlaže da se učestalost tog izvješćivanja poveća na tromjesečnu osnovu, u skladu s učestalošću redovitog nadzornog izvješćivanja.

Kao treće, prijedlogom uredbe pojašnjava se da članovi sustava poravnanja i klijenti moraju podnositi izvješća svojim nadležnim tijelima. U skladu s EMIR-om ([71]), Direktivom 2013/36/EU ([72]) i Uredbom Vijeća (EU) br. 1024/2013 ([73]) ta nadležna tijela mogu se razlikovati za članove sustava poravnanja i klijente. Stoga bi radi jasnoće prijedlogu uredbe trebalo dodati izmjenu kako bi se uzela u obzir ta točka i osiguralo da nadležna tijela dobiju takvo izvješćivanje u skladu sa svojim nadzornim mandatima u skladu s trenutačno primjenjivim okvirom.

Na mjestima gdje ESB preporučuje izmjenu prijedloga uredbe i direktive, poseban prijedlog nacrta naznačen je u tehničkom radnom dokumentu uz popratno obrazloženje dano u tu svrhu. Tehnički radni dokument dostupan je na engleskom jeziku na mrežnim stranicama EUR-Lex.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 26. travnja 2023.

Predsjednica ESB-a
Christine LAGARDE

([71]) Vidjeti članak 2. točku 13. EMIR-a.
([72]) Vidjeti članak 4. Direktive 2013/36/EU.
([73]) Vidjeti članak 6. Uredbe Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 287, 29.10.2013., str. 63.).